

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรค
และภัยสุขภาพของนักท่องเที่ยว ที่เดินทางมาพักที่เกาะหลีเป๊ะ
ตำบลเกาะสาหร่าย อำเภอเมือง จังหวัดสตูล
FACTORS RELATED TO DISEASE PREVENTION BEHAVIOR
AND HEALTH HAZARDS OF TOURISTS TRAVELING TO
STAY AT KOH LIPE, KOH SARAI SUBDISTRICT,
MUEANG DISTRICT, SATUN PROVINCE

ปัทมญา แก้วคงนวล^{1*}, ขนิษฐา เกิดศรี² และอรรถชัย มาสิ³
Patinya Keawkongnual^{1*}, Khanitta Kerd Sri² and Atachai Masik³

Received date: October 12, 2023

Revised date: February 13, 2024

Revised date: February 14, 2024

¹ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 12 จังหวัดสงขลา

² นักวิชาการสถิติชำนาญการสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 12 จังหวัดสงขลา

³ นักวิชาการปฏิบัติการสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 12 จังหวัดสงขลา

* Corresponding author, E-mail: lookpat_patinya@windowslive.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงวิเคราะห์แบบภาคตัดขวาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการป้องกันโรคและภัยสุขภาพ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริมกับพฤติกรรมสุขภาพ และการทำนายพฤติกรรมสุขภาพของนักท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาพักที่เกาะหลีเป๊ะ จังหวัดสตูล จำนวน 400 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ โดยใช้เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากกรอบแนวคิด Precede Model ประกอบด้วย ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม และพฤติกรรมการป้องกันโรคและภัยสุขภาพ

ผลการวิจัยพบว่า 1) กลุ่มตัวอย่าง มีพฤติกรรมการป้องกันโรคและภัยสุขภาพที่เหมาะสม ปฏิบัติทุกครั้ง ร้อยละ 70.5 โดยเฉพาะพฤติกรรม การป้องกันตนเองขณะเดินทางทางน้ำมีการสวมเสื้อชูชีพทุกครั้งขณะเดินทาง ร้อยละ 69.5 2) ปัจจัยนำ ได้แก่ ความรู้เรื่องโรคและภัยสุขภาพ ทักษะการรู้โรคและภัยสุขภาพ การรับรู้ความรุนแรงของโรคและภัยสุขภาพ การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรค ปัจจัยเอื้อ ได้แก่ การเข้าถึงแหล่งบริการด้านเวชศาสตร์การเดินทาง การเข้าถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันโรคและภัยสุขภาพ ปัจจัยเสริม ได้แก่ การได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ การได้รับข้อมูลข่าวสาร มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การป้องกันโรค และ ภัยสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .22, .26, .19, .18, .20, .33, .33, .33$ $p < .001$) 3) ความสามารถในการทำนายของปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อและปัจจัยเสริม พบว่า ทุกปัจจัยมีความสามารถในการทำนายพฤติกรรมการป้องกันโรค

และภัยสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เช่น การเข้าถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันโรคและภัยสุขภาพ จะมีพฤติกรรม การป้องกันโรคและภัยสุขภาพมากกว่าการเข้าไม่ถึงกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันโรคและภัยสุขภาพ 4.79 เท่า

จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม ต่างมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคและภัยสุขภาพของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาพักที่เกาะหลีเป๊ะ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเกาะหลีเป๊ะ เทศบาลตำบลเกาะหลีเป๊ะ ควรให้การสนับสนุนปัจจัยต่าง ๆ ให้สามารถเข้าถึงนักท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น เช่น จัดทำเอกสารแผ่นพับ โปสเตอร์ หรือวิธีการให้ความรู้ในรูปแบบสื่อ อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและควรจัดอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เช่น พนักงานประจำเรือ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถถ่ายทอดความรู้ในการป้องกันโรคและภัยสุขภาพให้แก่ นักท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้องและทันกับสถานการณ์โรค

คำสำคัญ : พฤติกรรมการป้องกันโรคและภัยสุขภาพ, ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม, นักท่องเที่ยว

Abstract

This research is an analytical cross-sectional study with the objective of studying disease prevention behavior and health hazards, the relationship between predisposing factors, enabling factors, reinforcing factors and health behavior of tourists.

The study sample consisted of 400 Thai tourists staying at Koh Lipe, Satun Province which was obtained from accidental sampling. The research tool used was a questionnaire developed from the Precede Model framework, consisting of predisposing factors, enabling factors, reinforcing factors and disease prevention behavior and health hazards.

The results of the research showed: 1) 70.5% of the tourists had appropriate disease prevention and health hazard behaviors every practice, especially self-protection behaviors whilst travelling on water, 69.5% of the tourists always wore a life jacket. 2) Predisposing factors: Knowledge about disease and health hazards, Attitudes about disease and health hazards, Perception of severity of disease and health hazards, Perceived risk of disease, Enabling factors: Access to travel medicine services, Access to laws related to disease prevention and health hazards, Reinforcing factors: Receiving advice from government officials, Receiving information has a relationship with disease prevention behavior and health hazards with statistical significance. ($r = .22, .26, .19, .18, .20, .33, .33, .33$ $p < .001$) 3) Predisposing factors, Enabling factors, and reinforcing factors can provide significant control of disease prevention and health hazard behaviors, with the statistical significance at $p < 0.05$ with

access to health regulations and information related to disease prevention and health hazards, tourists are 4.79 times as likely to engage in healthy behaviors.

According to the study findings, predisposing factors, enabling factors and reinforcing factors are related to the disease prevention behavior and health hazards of tourists traveling to stay at Koh Lipe. Related agencies such as Koh Lipe Subdistrict Health Promoting Hospital and Koh Lipe Subdistrict Municipality should support various factors to reach more tourists, e.g. creating documents, brochures or posters or providing knowledge in electronic media so that tourists can learn by themselves. Training should be organized regularly to provide knowledge to relevant officials such as ship crews to transfer knowledge on disease prevention and health hazards to tourists correctly and in time with the disease situation.

Keywords: Disease prevention behavior and health hazards, Factors related to health behavior, Predisposing factors Enabling factors Reinforcing factors, Tourist

1. บทนำ

การคมนาคมที่สะดวกรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์ส่งผลให้มีจำนวนผู้เดินทางทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพิ่มขึ้นมากกว่าในอดีต ซึ่งการเดินทางและท่องเที่ยวแต่ละครั้งอาจมีความเสี่ยงต่อสุขภาพ ไม่ว่าจะเป็นความเสี่ยงจากการเดินทางโดยยานพาหนะทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ หรือจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมตลอดจนการติดเชื้อโรคระหว่างการเดินทาง ปัญหาสุขภาพเหล่านี้ไม่ได้ส่งผลกระทบเฉพาะตัวผู้เดินทางเท่านั้น แต่อาจมีผลกระทบต่อประชากรในท้องถิ่นที่ไม่ได้เดินทางและท่องเที่ยวด้วยเนื่องจากผู้เดินทางอาจเป็นพาหนะนำโรคที่สำคัญทำให้เกิดการระบาดของโรคติดต่อข้ามประเทศได้ส่งผลกระทบต่อด้านการแพทย์และสาธารณสุขอย่างมากซึ่งความเสี่ยงเหล่านั้นจะลดลงได้ด้วยค่าเตือนที่ได้รับทั้งก่อนการเดินทาง ระหว่างหรือหลังการเดินทาง มาตรการการป้องกันการคัดกรองหรือการบำบัดรักษาที่เหมาะสมจะสามารถลดปัญหาสุขภาพในนักเดินทาง และนักท่องเที่ยวลงได้ (วินัย วุฒิวิโรจน์, 2560)

จากสถิติสถานการณ์การท่องเที่ยวในประเทศ รายจังหวัด ปี 2565 กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พบว่าปี 2565 (ม.ค.- ธ.ค. 2565) มีนักท่องเที่ยวเดินทางมายังจังหวัดสตูล จำนวน 1,595,361 คน แบ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย 1,561,894 คน ชาวต่างชาติ 33,467 คน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2565) และจากสถิติสถานการณ์การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล พบว่าตั้งแต่วันที่ 15 ตุลาคม 2564 - 8 พฤษภาคม 2565 มีนักท่องเที่ยวที่เดินทางลงไปเที่ยวเกาะหลีเป๊ะ ผ่านท่าเทียบเรือปากบารา อำเภอละงู จังหวัดสตูล รวม 140,000 คน มีทั้งคนไทยและคนต่างชาติ

(การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล, 2565) จากข้อมูลสถิติของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเกาะหลีเป๊ะ พบว่านักท่องเที่ยวและท่องเที่ยวประชากรในพื้นที่และกลุ่มแรงงานต่างด้าว ที่มารับบริการ ณ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบลเกาะหลีเป๊ะ 5 ปีย้อนหลัง ตั้งแต่ พ.ศ. 2560 - 2565 มีจำนวนตามลำดับดังนี้ 5,167 6,374 6,693 7,623 9,511 ราย และพบว่า 5 อันดับการเข้ารับรักษาโรคในนักท่องเที่ยวและท่องเที่ยว ได้แก่ 1) โรคที่เกิดจากทางทะเล (ภัยที่เกิดจากแมงกะพรุน) 2) โรคไข้หวัด 3) โรคอุจจาระร่วง 4) อุบัติเหตุทางน้ำ 5) โรคกระเพาะอาหาร (โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเกาะหลีเป๊ะ, 2565)

ทั้งนี้ การเกิดโรคต่าง ๆ อาจนำไปสู่การสูญเสียทั้งในด้านของค่าใช้จ่าย ในการรักษาพยาบาล เสียเวลาในการท่องเที่ยว หากขาดระบบและเครื่องมือป้องกันควบคุมโรคที่มีประสิทธิภาพแล้ว โรคเหล่านี้ อาจก่อให้เกิดความสูญเสีย ต่อชีวิตและสุขภาพของนักท่องเที่ยวและท่องเที่ยวได้ รวมถึงอาจส่งผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจอย่างมหาศาล

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันโรคและภัยสุขภาพของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาพักที่เกาะหลีเป๊ะ ตำบลเกาะสาหร่าย อำเภอเมือง จังหวัดสตูล ตามกรอบแนวคิด precede model พฤติกรรมของบุคคลมีสาเหตุมาจากทั้งปัจจัยภายใน และภายนอกบุคคล (เกษแก้ว เสียงเพราะ, 2561) ดังนั้น การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจะต้องวิเคราะห์ถึงปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อพฤติกรรมนั้นก่อน จึงจะสามารถวางแผนและกำหนดวิธีการในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย 1. ปัจจัยนำ 2. ปัจจัยเอื้อ 3. ปัจจัยเสริม ซึ่งผลการศึกษาใน

ครั้งนี้จะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดรูปแบบ วางแผน และกำหนดวิธีที่เหมาะสมในการป้องกันโรคต่าง ๆ ในนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการป้องกันโรคและภัยสุขภาพของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาพักที่เกาะหลีเป๊ะ ตำบลเกาะสาหร่าย อำเภอเมือง จังหวัดสตูล

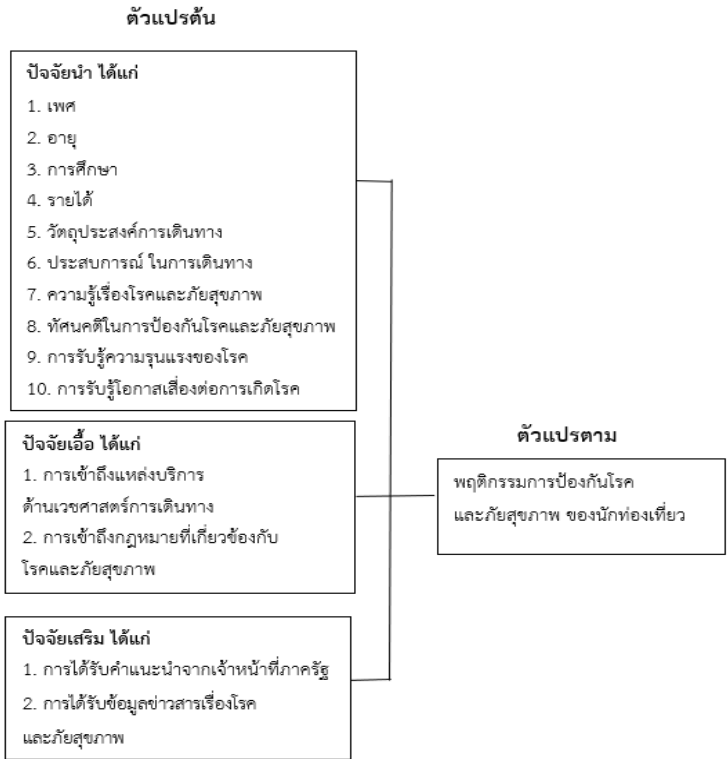
2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริมที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคและภัยสุขภาพของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาพักที่เกาะหลีเป๊ะ ตำบลเกาะสาหร่าย อำเภอเมือง จังหวัดสตูล

2.3 เพื่อศึกษาความสามารถในการทำนายของปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม ต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคและภัยสุขภาพของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาพักที่เกาะหลีเป๊ะ ตำบลเกาะสาหร่าย อำเภอเมือง จังหวัดสตูล

3. แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคและภัยสุขภาพของนักท่องเที่ยวที่เดินทาง มาพักที่เกาะหลีเป๊ะ ใช้กรอบแนวคิด precede model นั่นคือพฤติกรรมของบุคคลมีสาเหตุมาจากทั้งปัจจัยภายในและภายนอก ดังนั้น การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจะต้องวิเคราะห์ถึงปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อพฤติกรรมก่อนจึงจะสามารถ วางแผนและกำหนดวิธีการในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ (เกษแก้ว เสียงเพราะ, 2561) องค์ประกอบของแนวคิดแบบจำลอง PRECEDE-PROCEED แบ่งเป็น

3 องค์ประกอบ ได้แก่ ปัจจัยนำ (Predisposing factors) ปัจจัยที่เป็นพื้นฐานและก่อให้เกิดแรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรมของบุคคล ปัจจัยนำที่ศึกษา ได้แก่ เพศ อายุการศึกษา รายได้ วัตถุประสงค์การเดินทาง ประสบการณ์การเดินทาง ความรู้เรื่องโรคและภัยสุขภาพทัศนคติเรื่องโรคและภัยสุขภาพ การรับรู้ความรุนแรงของโรคและภัยสุขภาพ การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรค ปัจจัยเอื้อ (Enabling factors) องค์ประกอบที่ช่วยให้พฤติกรรมเปลี่ยนแปลง ปัจจัยเอื้อในการศึกษาได้แก่ การเข้าถึงแหล่งบริการด้านเวชศาสตร์การเดินทางและการเข้าถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันโรคและภัยสุขภาพ และปัจจัยเสริม (Reinforcing factors) สิ่งที่บุคคลจะได้รับหรือคาดว่าจะได้รับจากบุคคลอื่นอันเป็นผลมาจากการกระทำของตน ปัจจัยเสริมในการศึกษาได้แก่ การได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ และการได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องโรคและภัยสุขภาพ โดยในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำปัจจัยทั้งหมดเหล่านี้มาใช้ในการศึกษาเพื่อหาความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคและภัยสุขภาพของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาพักที่เกาะหลีเป๊ะ ตำบลเกาะสาหร่าย อำเภอเมือง จังหวัดสตูล

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงวิเคราะห์แบบภาคตัดขวาง (Analytical cross sectional study) ประชากร เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาพักที่เกาะหลีเป๊ะ ตำบลเกาะสาหร่าย อำเภอเมือง จังหวัดสตูล ภายในระยะเวลา พฤษภาคม – มิถุนายน 2566

4.1 กลุ่มตัวอย่าง (Samples) และวิธีกำหนดขนาดตัวอย่าง

นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาพักที่เกาะหลีเป๊ะ ตำบลเกาะสาหร่าย อำเภอเมือง จังหวัดสตูล จากสถิติปี 2565 (ม.ค. - ธ.ค. 2565) มีนักท่องเที่ยวเดินทางมายังจังหวัดสตูล จำนวน 1,595,361 คน เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย 1,561,894 คน ชาวต่างชาติ 33,467 คน ใช้ตารางกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2551) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับความคลาดเคลื่อน + 5% โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ผู้วิจัยเก็บตัวอย่างจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาพักที่เกาะหลีเป๊ะ ที่ให้ความยินยอมในการตอบแบบสอบถาม ได้ขนาดตัวอย่าง 400 คน

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) จำนวน 1 ชุด ผู้วิจัย พัฒนาขึ้นจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามกรอบแนวคิด Precede Model แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ อายุการศึกษา รายได้ วัตถุประสงค์การเดินทาง ประสบการณ์การเดินทาง ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบและแบบเติมข้อความ จำนวน 11 ข้อ

ส่วนที่ 2 ประกอบด้วย

2.1 ความรู้เรื่องโรคและภัยสุขภาพ ได้แก่ 1. พืชจากแมงกะพรุน 2. ไข้หวัด 3. โรคอุจจาระร่วง 4. อุบัติเหตุทางน้ำ 5. โรคกระเพาะอาหาร ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (ถูก ผิด ไม่แน่ใจ) จำนวน 23 ข้อ เกณฑ์การให้คะแนน ถ้าตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่แน่ใจ ได้ 0 คะแนน

รวมคะแนนเต็ม 23 คะแนน ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การแปลผลข้อมูล โดยแบ่งระดับคะแนนเป็น 3 ระดับได้แก่ 1. มีความรู้มาก มีคะแนนตั้งแต่ 21 – 23 คะแนน 2. มีความรู้ปานกลาง มีคะแนน ตั้งแต่ 18 – 20 คะแนน 3. มีความรู้น้อย มีคะแนน ตั้งแต่ 0 – 17 คะแนน

2.2 ทศนคติเรื่องโรคและภัยสุขภาพ มีข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ ประเมินตามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยใช้มาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) (ชัชวาลย์ เรื่องประพันธ์, 2539) ซึ่งใช้เกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับ (5, 4, 3, 2, 1) กรณีข้อความเชิงบวก โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนคือ 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย และ 1 หมายถึง ไม่แน่ใจ ส่วนข้อความเชิงลบ เกณฑ์การให้ค่าคะแนน จะปรับในทางตรงกันข้ามกับข้อความเชิงบวก เกณฑ์การแปลผล แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ทศนคติระดับดี มีคะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00 ทศนคติปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66 ทศนคติไม่ดี มีคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 (วิเชียร เกตุสิงห์, 2540)

2.3 การรับรู้ความรุนแรงของโรคและภัยสุขภาพ ลักษณะคำถาม เป็นแบบเลือกตอบ ได้แก่ ใช่ ไม่ใช่ ไม่แน่ใจ จำนวน 3 ข้อ

2.4 การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรค ลักษณะคำถาม เป็นแบบเลือกตอบ ได้แก่ ใช่ ไม่ใช่ ไม่แน่ใจ จำนวน 3 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยเอื้อ ได้แก่ การเข้าถึงแหล่งบริการด้านเวชศาสตร์การเดินทางและการเข้าถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันโรคและภัยสุขภาพ ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ ได้แก่ ใช่ ไม่ใช่ ไม่แน่ใจ จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยเสริม ได้แก่ การได้รับคำแนะนำ จากเจ้าหน้าที่ภาครัฐและการได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องโรคและภัยสุขภาพ ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ ได้แก่ ใช่ ไม่ใช่ ไม่แน่ใจ จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับ พฤติกรรมการป้องกันโรคและภัยสุขภาพของนักท่องเที่ยว มีข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ ประเมินตามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนคือ 5 ปฏิบัติทุกครั้ง 4 ปฏิบัติบ่อยครั้ง 3 ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง 2 ปฏิบัติ บางครั้ง 1 ไม่เคยปฏิบัติ ส่วนข้อความเชิงลบ เกณฑ์การให้คะแนนจะปรับในทางตรงกันข้ามกับข้อความเชิงบวก เกณฑ์การแปลผลแบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ปฏิบัติทุกครั้ง มีคะแนนเฉลี่ย 3.67 - 5.00 ปฏิบัติบางครั้ง มีคะแนนเฉลี่ย 2.34 - 3.66 ปฏิบัตินาน ๆ ครั้งหรือไม่เคยปฏิบัติเลยมีคะแนนเฉลี่ย 1.00 - 2.33

4.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถามในการศึกษานี้ได้รับการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ 1) แพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านเวชศาสตร์การเดินทางและท่องเที่ยว จำนวน 1 ท่าน 2) นักวิชาการสาธารณสุขที่รับผิดชอบงานด้านเวชศาสตร์การเดินทางและท่องเที่ยว จำนวน 2 ท่าน ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 0.83 แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา เลขที่โครงการวิจัย HREC No. 014/2566 เมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2566

4.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือถึงนายกองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจังหวัดสตูล เพื่อขออนุญาตลงพื้นที่เก็บข้อมูล ผู้วิจัยแนะนำตัวกับอาสาสมัครชี้แจงข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นมาวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยและประโยชน์ที่จะได้รับในการทำวิจัยครั้งนี้ ให้อาสาสมัครทราบ โดยใช้วิธีการอธิบายให้อาสาสมัครทราบแบบตัวต่อตัว ให้เวลาอาสาสมัครได้คิดทบทวนในสิ่งที่คณะผู้วิจัยได้อธิบาย และเปิดโอกาสให้อาสาสมัครซักถามในข้อสงสัย เพื่อให้อาสาสมัครเกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ ให้อาสาสมัครตัดสินใจว่าจะยินยอมให้ข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้หรือไม่ เมื่ออาสาสมัครยินยอมให้ข้อมูลดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากอาสาสมัคร

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ใช้สถิติเชิงพรรณนา แจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้า ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริมและพฤติกรรมการป้องกันโรค และภัยสุขภาพในนักเดินทางและท่องเที่ยวโดยสถิติสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson product moment correlation) และวิเคราะห์หาอำนาจในการทำนายของปัจจัยนำเข้า ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม และพฤติกรรมการป้องกันโรค และภัยสุขภาพของนักท่องเที่ยวที่เดินทาง มาพักที่เกาะหลีเป๊ะ ตำบลเกาะสาหร่าย อำเภอเมือง จังหวัดสตูล โดยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุแบบขั้นตอน (Stepwise regression analysis)

5. สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากร ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาพักที่เกาะหลีเป๊ะ ตำบลเกาะสาหร่าย อำเภอเมือง จังหวัดสตูล จำนวน 400 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 63.8 เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 31.46 การศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 62.8 รองลงมาได้แก่ อนุปริญญา ร้อยละ 22.8 วัตถุประสงค์การเดินทางคือการท่องเที่ยวร้อยละ 86.0 ลักษณะการเดินทางเป็นหมู่คณะร้อยละ 68.5 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการเดินทาง ร้อยละ 88.8 สิทธิในการรักษาได้แก่ บัตรทอง ร้อยละ 45.3 รองลงมา ได้แก่ ประกันชีวิต/ประกันสังคม ร้อยละ 35.8 กรณีเจ็บป่วยเล็กน้อยส่วนใหญ่จะเลือกใช้บริการร้านขายยาบนเกาะ ร้อยละ 46.3 กรณีเจ็บป่วยฉุกเฉินส่วนใหญ่จะเลือกใช้บริการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเกาะหลีเป๊ะ ร้อยละ 61.8

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยด้านต่างๆ

ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย 4 ประเด็น ได้แก่

1) ความรู้เรื่องโรคและภัยสุขภาพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เรื่องโรคและภัยสุขภาพในภาพรวมทั้ง 5 โรค ในระดับมาก ร้อยละ 79.8 เมื่อพิจารณาเป็นรายโรค พบว่า อุบัติเหตุทางน้ำ กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในระดับมาก ร้อยละ 91.0 รองลงมาได้แก่ โรคกระเพาะอาหาร โรคอุจจาระร่วง โรคไข้หวัด มีความรู้ในระดับมาก ร้อยละ 86.3, 77.8, 76.3 ตามลำดับ และภัยที่เกิดจากแมงกะพรุน กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในระดับมาก ร้อยละ 50.5 (ตารางที่ 1)

2) ทศนคติเรื่องโรคและภัยสุขภาพ มีจำนวน 10 ข้อ คำถามพบว่า ข้อที่กลุ่มตัวอย่างที่มีทศนคติระดับดี มากที่สุดคือ ควรสวมใส่เสื้อชูชีพทุกครั้ง ที่เดินทางทางน้ำ ร้อยละ 81 รองลงมา ได้แก่ การปฏิบัติตามมาตรการป้องกันภัยสุขภาพสามารถลดความเสี่ยงในการเกิดโรคและภัยสุขภาพได้ ร้อยละ 75.5 ข้อที่มีทศนคติไม่ดีหรือด้อย ได้แก่ หนังกากอนามัยสามารถป้องกันโรคไข้หวัดได้ ร้อยละ 49 เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีทศนคติเรื่องโรคและภัยสุขภาพ อยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 82.5

3) การรับรู้ความรุนแรงของโรคและภัยสุขภาพ พบว่า ข้อที่กลุ่มตัวอย่างรับรู้ความรุนแรงของโรคและภัยสุขภาพได้มากที่สุด ได้แก่ โรคและภัยสุขภาพหากเป็นแล้วจะก่อให้เกิดการสูญเสียเวลาทรัพย์สิน เพราะต้องนอนรักษาตัวเป็นเวลานานในผู้ที่มีอาการรุนแรงและมีค่าใช้จ่ายสูง ร้อยละ 79.5 รองลงมาได้แก่ ผู้ที่โดนพิษแมงกะพรุน บางรายอาจก่อให้เกิดอาการแพ้ ช็อค และถึงแก่ความตายได้ ร้อยละ 74.8 เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ความรุนแรงของโรคและภัยสุขภาพ อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 46.3 ระดับปานกลาง ร้อยละ 24.5 ระดับน้อย ร้อยละ 16.8

4) การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคพบว่า ข้อที่กลุ่มตัวอย่างรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรค ได้มากที่สุดได้แก่ เมื่อป่วยเป็นไข้หวัด ระบบภูมิคุ้มกันของร่างกายจะอ่อนแอลง ในเด็กเล็กอาจทำให้เกิดอาการชักจากไข้ได้ ร้อยละ 83.5 รองลงมาได้แก่ การรับประทานอาหารทะเลดิบ หรืออาหารสุก ๆ ดิบ ๆ เป็นสาเหตุของการป่วยด้วยโรคอุจจาระร่วง ร้อยละ 80.5 เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่าง

รับรู้โอกาสเสี่ยง ต่อการเกิดโรค อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 56.3 ระดับปานกลาง ร้อยละ 22.3 ระดับน้อย ร้อยละ 12.0

ปัจจัยเอื้อ ประกอบด้วย 2 ประเด็น ได้แก่

1) การเข้าถึงแหล่งบริการด้านเวชศาสตร์การเดินทาง พบว่าข้อที่กลุ่มตัวอย่างตอบการเข้าถึงแหล่งบริการด้านเวชศาสตร์การเดินทางได้มากที่สุด ได้แก่ เมื่อท่านมีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพในระหว่างการเดินทางและท้องเที่ยวท่านสามารถขอรับคำปรึกษาจากคลินิกเวชศาสตร์การเดินทางและท้องเที่ยวได้ ตอบใช่ ร้อยละ 65.8 รองลงมาได้แก่ สถานที่ตั้งของคลินิกเวชศาสตร์การเดินทางและท้องเที่ยวสะดวกในการเดินทาง ตอบใช่ ร้อยละ 64 เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ตอบการเข้าถึงแหล่งบริการด้านเวชศาสตร์การเดินทาง อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 46.8 ระดับปานกลาง ร้อยละ 15.3 ระดับน้อย ร้อยละ 12.5

2) การเข้าถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันโรคและภัยสุขภาพ พบว่าข้อที่กลุ่มตัวอย่างตอบการเข้าถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันโรคและภัยสุขภาพได้มากที่สุดได้แก่ ท่านปฏิบัติตามมาตรการป้องกันสุขภาพก่อน ระหว่างและหลังการเดินทาง ตอบใช่ ร้อยละ 82.5 รองลงมาได้แก่ ก่อนการเดินทางท่านได้ปฏิบัติตามคำแนะนำเรื่องการรับวัคซีนและยาที่กำหนดไว้ ตามมาตรฐาน ด้านสุขภาพ ตอบใช่ ร้อยละ 80 เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ตอบการเข้าถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันโรคและภัยสุขภาพ อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 74.3 ระดับปานกลาง ร้อยละ 7.8 ระดับน้อย ร้อยละ 3.8

ปัจจัยเสริม ประกอบด้วย 2 ประเด็น ได้แก่

1) การได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ พบว่า ข้อที่กลุ่มตัวอย่าง ตอบการได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ มากที่สุด ได้แก่ เมื่อท่านมีปัญหาเกี่ยวกับโรคและภัยสุขภาพท่านสามารถขอรับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐได้ ตอบใช่ ร้อยละ 74 รองลงมา มีจำนวนเท่ากัน ได้แก่ ก่อนการเดินทางท่านได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับมาตรการในการป้องกันควบคุมโรคจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ และระหว่างเดินทางท่านสามารถขอรับคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันในการป้องกันควบคุมโรคจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ตอบใช่ ร้อยละ 72.3 เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ตอบการได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 63.2 ระดับปานกลาง ร้อยละ 10.8 ระดับน้อย ร้อยละ 6.8

2) การได้รับข้อมูลข่าวสาร พบว่าข้อที่กลุ่มตัวอย่างตอบ การได้รับการได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องโรคและภัยสุขภาพมากที่สุด ได้แก่ ข้อมูลข่าวสารที่ท่านได้รับ มีประโยชน์ ตอบใช่ ร้อยละ 79.5 รองลงมา ได้แก่ ความรู้ที่ท่านได้รับสามารถนำไปใช้ในการป้องกันควบคุมโรคได้ ตอบใช่ ร้อยละ 78.8 เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่ากลุ่มตัวอย่างตอบการได้รับข้อมูลข่าวสาร อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 62.3 ระดับปานกลาง ร้อยละ 15.5 ระดับน้อย ร้อยละ 5.5

พฤติกรรมการป้องกันโรคและภัยสุขภาพ

พฤติกรรมการป้องกันโรคและภัยสุขภาพ พบว่ากลุ่มตัวอย่าง มีพฤติกรรมการป้องกันโรคและภัยสุขภาพที่เหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ เมื่อเดินทางทางน้ำ ท่านสวมเสื้อชูชีพ ตอบทุกครั้งร้อยละ 69.5 รองลงมาได้แก่

ท่านเลือกทานอาหารที่ร้อนหรือปรุงสุกใหม่ ๆ ตอบทุกครั้งร้อยละ 65.5 ข้อที่มีพฤติกรรมที่เหมาะสมน้อยที่สุดได้แก่ ท่านรับประทานอาหารตรงเวลาทุกครั้ง ตอบทุกครั้งร้อยละ 38.3 เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่ากลุ่มตัวอย่าง มีพฤติกรรม การป้องกันโรคและภัยสุขภาพ 3 ระดับคือ ปฏิบัติทุกครั้ง ร้อยละ 70.5 ปฏิบัติ บางครั้ง ร้อยละ 26.8 และปฏิบัตินาน ๆ ครั้งหรือไม่เคยปฏิบัติเลย ร้อยละ 2.8

ส่วนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบสมมติฐาน โดยการนำปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม หาค่าความสัมพันธ์ กับพฤติกรรมการป้องกันโรคและภัยสุขภาพของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาพัก ที่เกาะหลีเป๊ะ พบว่า เพศ อายุ การศึกษา และรายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคและภัยสุขภาพ

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำกับพฤติกรรมการป้องกันโรคและภัยสุขภาพ

ปัจจัย	พฤติกรรมการป้องกันโรคและภัยสุขภาพ	
	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	p-value
ปัจจัยนำ		
ความรู้เรื่องโรคและภัยสุขภาพ	.223	.00***
ทัศนคติเรื่องโรคและภัยสุขภาพ	.264	.00***
การรับรู้ความรุนแรงของโรคและภัยสุขภาพ	.195	.00***
การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรค	.189	.00***

ปัจจัย	พฤติกรรมการป้องกันโรคและภัยสุขภาพ	
	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	p-value
ปัจจัยเอื้อ		
การเข้าถึงแหล่งบริการด้านเวชศาสตร์การเดินทาง	.205	.00***
การเข้าถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันโรคและภัยสุขภาพ	.332	.00***
ปัจจัยเสริม		
การได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ	.332	.00***
การได้รับข้อมูลข่าวสาร	.338	.00***

*** $p < .001$

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยนำ ได้แก่ ความรู้เรื่องโรคและภัยสุขภาพ ทักษะคิดเรื่องโรคและภัยสุขภาพ การรับรู้ความรุนแรงของโรคและภัยสุขภาพ และการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรค มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การป้องกันโรคและภัยสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .001 และเมื่อแยกพิจารณาระดับความสัมพันธ์แต่ละปัจจัย พบว่า ปัจจัยต่าง ๆ มีระดับความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคและภัยสุขภาพ อยู่ในระดับต่ำ (.223, .264, .195 และ .189) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ปัจจัยเอื้อ ได้แก่ การเข้าถึงแหล่งบริการด้านเวชศาสตร์การเดินทาง การเข้าถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันโรคและภัยสุขภาพ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคและภัยสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ

.001 และเมื่อแยกพิจารณาระดับความสัมพันธ์แต่ละปัจจัย พบว่า ปัจจัยเอื้อมีระดับความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคและภัยสุขภาพอยู่ในระดับต่ำ (.205 และ .332) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ปัจจัยเสริม ได้แก่ การได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐและการได้รับข้อมูลข่าวสาร มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคและภัยสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และเมื่อแยกพิจารณาระดับความสัมพันธ์แต่ละปัจจัย พบว่า ปัจจัยเสริมมีระดับความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคและภัยสุขภาพอยู่ในระดับต่ำ (.332 และ .338) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม กับพฤติกรรมการป้องกันโรคและภัยสุขภาพ

ปัจจัย	OR	95%CI	p-value
ความรู้เรื่องโรคและภัยสุขภาพ			
มี	3.09	1.861-5.131	.000***
ไม่มี			
ทัศนคติเรื่องโรคและภัยสุขภาพ			
ดี	3.45	2.025-5.868	.000***
ไม่ดี			
การรับรู้ความรุนแรงของโรคและภัยสุขภาพ			
รับรู้	1.68	1.083-2.612	.020*
ไม่รับรู้			

ปัจจัย	OR	95%CI	p-value
การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรค รับรู้ ไม่รับรู้	1.58	1.024-2.430	.038*
การเข้าถึงแหล่งบริการด้านเวช ศาสตร์การเดินทาง เข้าถึง เข้าไม่ถึง	2.24	1.428-3.506	.000***
การเข้าถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ การป้องกันโรคและภัยสุขภาพ เข้าถึง เข้าไม่ถึง	4.79	2.967-7.746	.000***
การได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ ภาครัฐ ได้รับ ไม่ได้รับ	3.68	2.349-5.774	.000***
การได้รับข้อมูลข่าวสาร ได้รับ ไม่ได้รับ	4.02	2.559-6.321	.000***

* $p < .05$, *** $p < .001$

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคและภัยสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$, $p < .001$) มีดังนี้

การมีความรู้เรื่องโรคและภัยสุขภาพ จะมีพฤติกรรมการป้องกันโรคและภัยสุขภาพมากกว่าการไม่มีความรู้เรื่องโรคและภัยสุขภาพ 3.09 เท่า (95%CI = 1.861-5.131; p -value = .000)

ทัศนคติเรื่องโรคและภัยสุขภาพที่ดี จะมีพฤติกรรมการป้องกันโรคและภัยสุขภาพมากกว่าทัศนคติเรื่องโรคและภัยสุขภาพที่ไม่ดี 3.45 เท่า (95%CI = 2.025-5.868; p -value = .000)

การรับรู้ความรุนแรงของโรคและภัยสุขภาพ จะมีพฤติกรรมการป้องกันโรคและภัยสุขภาพมากกว่าการไม่รับรู้ความรุนแรงของโรคและภัยสุขภาพ 1.68 เท่า (95%CI = 1.083-2.612; p -value = .020)

การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรค จะมีพฤติกรรมการป้องกันโรคและภัยสุขภาพมากกว่าการไม่รับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรค 1.58 เท่า (95%CI = 1.024-2.430; p -value = .038)

การเข้าถึงแหล่งบริการด้านเวชศาสตร์การเดินทาง จะมีพฤติกรรมการป้องกันโรคและภัยสุขภาพมากกว่าการเข้าไม่ถึงแหล่งบริการด้านเวชศาสตร์การเดินทาง 2.24 เท่า (95%CI = 1.428-3.506; p -value = .000)

การเข้าถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันโรคและภัยสุขภาพ จะมีพฤติกรรมการป้องกันโรคและภัยสุขภาพมากกว่าการเข้าไม่ถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันโรคและภัยสุขภาพ 4.79 เท่า (95%CI = 2.967-7.746; p -value = .000)

การได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ จะมีพฤติกรรมการป้องกันโรค และภัยสุขภาพมากกว่าการไม่ได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ 3.68 เท่า (95%CI = 2.349-5.774; p-value = .000) การได้รับข้อมูลข่าวสาร จะมีพฤติกรรมการป้องกันโรคและภัยสุขภาพมากกว่าการไม่ได้รับข้อมูลข่าวสาร 4.02 เท่า (95%CI = 2.559-6.321; p-value = .000)

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาพฤติกรรมการป้องกันโรคและภัยสุขภาพของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาพักที่เกาะหลีเป๊ะ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการป้องกันโรคและภัยสุขภาพที่เหมาะสม ร้อยละ 70.5 โดยเฉพาะพฤติกรรมการป้องกันตนเองขณะเดินทางทางน้ำมีการสวมเสื้อชูชีพทุกครั้งขณะเดินทาง ร้อยละ 69.5 รองลงมาได้แก่ การเลือกรับประทานอาหารที่ร้อน หรือปรุงสุกใหม่ ๆ ร้อยละ 65.5

จากการศึกษาปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริมที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคและภัยสุขภาพของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาพักที่เกาะหลีเป๊ะ ตำบลเกาะสาหร่าย อำเภอเมือง จังหวัดสตูล พบว่า การเข้าถึงแหล่งบริการด้านเวชศาสตร์การเดินทาง การเข้าถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันโรคและภัยสุขภาพ และการได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคและภัยสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับการศึกษาของ ณัฐพล ชัยลังกา (2564) พบว่า การเข้าถึงแหล่งบริการด้านเวชศาสตร์การเดินทาง การรับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการได้รับคำแนะนำและการได้รับข้อมูลข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ มี

ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เหลืองในผู้เดินทางชาวไทย ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า การเข้าถึงแหล่งบริการด้านเวชศาสตร์การเดินทาง การรับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง การได้รับคำแนะนำและการได้รับข้อมูลข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ เช่น เจ้าหน้าที่จากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล องค์การบริหารตำบล จะทำให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาพักที่เกาะหลีเป๊ะสามารถปฏิบัติพฤติกรรมในการป้องกันโรคและภัยสุขภาพได้อย่างถูกต้อง ทำให้การเดินทางเป็นไปอย่างราบรื่น และมีความสุขตลอดการเดินทาง

การรับรู้ความรุนแรงของโรคและภัยสุขภาพ การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรค มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคและภัยสุขภาพของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาพักที่เกาะหลีเป๊ะ ตำบลเกาะสาหร่าย อำเภอเมือง จังหวัดสตูล สอดคล้องกับ ดวงพร กตัญญูตานนท์ (ดวงพร กตัญญูตานนท์, 2564) พบว่าการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรค การรับรู้ความรุนแรงของโรคโควิด-19 มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด-19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

7. ข้อเสนอแนะและการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

7.1 จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม ต่างมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคและภัยสุขภาพของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาพักที่เกาะหลีเป๊ะ หน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่ เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเกาะหลีเป๊ะและเทศบาลตำบลเกาะหลีเป๊ะ ควรให้การสนับสนุนปัจจัยต่าง ๆ ให้สามารถเข้าถึงนักท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น เช่น จัดทำ

เอกสารแนบพบ โปสเตอร์ หรือวิธี การให้ความรู้ในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้พนักงานที่เกี่ยวข้องสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

7.2 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเกาะหลีเป๊ะ และเทศบาลตำบลเกาะหลีเป๊ะ ควรจัดอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานประจำเรือ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถถ่ายทอดความรู้ในการป้องกันโรคและภัยสุขภาพให้แก่พนักงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างถูกต้องและทันกับสถานการณ์โรค

8. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2565). *สถานการณ์การท่องเที่ยวในประเทศไทยรายจังหวัด ปี 2565*. จาก <https://www.mots.go.th/news/category/657>

เกษแก้ว เสียงเพราะ. (2561). *สุขศึกษาและพฤติกรรมสุขภาพ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชัชวาลย์ เรื่องประพันธ์. (2539). *สถิติพื้นฐาน*. ขอนแก่น: โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา.

ณัฐพล ชัยลังกา. (2564). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เหลืองในผู้เดินทางชาวไทยที่เดินทางกลับจากเขตติดโรคไข้เหลือง. *วารสารพยาบาลสาธารณสุข*. 35(3), 77-90.

ดวงพร กตัญญูตานนท์, ธนภรณ์ ทองศิริ, อารยา พิษิตชัยณรงค์, ันันพร กิ่งดอกไม้, สุภาพ ธรรมกุล, ภาวลิน แสนคำราง และ ชัยนี บิลก่อเต็ม. (2564). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม

การป้องกันโรคโควิด-19 ของนักศึกษาวิทยาศาสตร์สุขภาพ
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ*. 7(1), 8-20.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2551). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: บิสซิเนสอาร์แอนด์ตี.

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเกาะหลีเป๊ะ. (2565). *ผลการดำเนินงาน
คลินิกเวชศาสตร์การเดินทางและการท่องเที่ยว TRAVEL
MEDICINE CLINIC*. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.

วิเชียร เกตุสิงห์. (2540). *สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 3).
กรุงเทพฯ: กองวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติ.

วินัย วุฒิวิโรจน์. (2560). *สุขภาพกับการเดินทาง Travel and Health*.
กรุงเทพฯ: อาร์ตควอลิไฟท์.

สำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์ TNN. (2565). การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด
สตูล. จากhttps://thainews.prd.go.th/th/news/print_news/TCATG220511131921241